

FOAIA POPORULUI

Pretul abonamentului:
Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Cucerire.

Scriitorul maghiar *Beksics*, vestit pentru planurile sale fantastice, ce le face întru răspândirea și întărirea maghiarismului, a scris acum de curând niște articoli în foaia »Nemzet«, în cari earăsi și desvăluie planurile sale de felul acesta, cari seamănă a aiurări.

De astă-dată *Beksics* »surprinde« lumea cu un lucru ce lui 'i-se pare nou și totodată grozav. A aflat adeca, că maghiarismul e amenințat cu deosebire în părțile dela Tisa și Mureș până în Carpați, adeca în părțile locuite de Români și îndeosebi în Ardeal. »De aceea — zice el — trebuie să întărim poziția în părțile acestea ale țărei, ca să putem resista și în vreme de primejdie.«

Foarte bine! Dar cum și prin ce să se întăreasă? *Beksics* ne spune că prin cucerire culturală, se înțelege prin cultura maghiară. Planul acesta e vechi. De mult s'a zis și se zice și azi, că Români trebue căștișați, trebue cuceriti prin cultura maghiară, cu alte cuvinte maghiarisați. Astfel cred șoviniștii, că se va întări maghiarismul prin părțile locuite de Români.

Planul nu e rău, nu-i vorbă, numai are o singură greșeală, că adeca »se face socoteala fără birtăș«, cum zice Românul.

Spre ajungerea scopului, pentru care scrie și agită *Beksics*, se lucră de mult. Pentru ajungerea lui s'au înființat așa numitele »kulturegyleturi«, cari sub masca culturii răspândesc sau ar voi să răspandească maghiarisarea.

FOITA.

Jurămîntul lancului.

Baladă de Teodor A. Bogdan, învățător gr.-cat. în Bistrița.

Frunză verde de podbeal
Vine Iancu din Ardeal,
Frunză verde frunzuliță
Ca să-și vadă-a lui drăguță,
Cu ochii negri ca mura
Obrajii roșii ca ruja,
Buze ca trandafirii
Dinți ca mărgăritarii.
Frunză de pe lemn de brad
Da zo el cum o plecat
De oastea și o lăsat?
Cum în gând lui 'i-o venit
Ca să meargă la iubit
De nu la comandalit
Și de nu la vitejtit;
Ori doară a fost vrăjit

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăci nr. 15).

Un sir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr. și timbru de 30 cr.

Tot pentru acest scop se fac școale de stat prin satele românești, având nădejde stăpânirea, că azi-mâne băieții români vor lăpăda opincile și vor lua cisme cocîșteți cu pinteni și că în loc de frumoasa »Ardeleană« și »Călușerul« Români vor juca batjocura de »csárdás«.

Cu toate acestea »vestita« cultură maghiară nu vrea să prindă rădăcini. Văzând aceasta oamenii de felul lui *Beksics* au venit la alt gând, anume, că statul să facă colonii de Unguri printre Români și acești venetici apoi să atragă pe țărani români spre »dulcea« limbă maghiară și astfel să-i maghiariseze. Spre acest scop statul a cumpărat prin unele sate moșii și a așezat pe ele coloniști unguri, atât în Ardeal, cât și prin Bănat. Se înțelege, că s'au aflat mulți flămânci, cari s'au aşezat pe astfel de moșii, dar ce să a întemplat cu ei? O parte au luat lumea în cap, ducându-se de unde au venit, căci nu le venia la socoteală munca grea de câmp, ear' puținii ce au rămas, incunjurăți de mulțimea Românilor, au trebuit să învețe românește. Adeca se întemplă tocmai dimpotrivă, decât ceea-ce voesc mădorii maghiarărei.

Eată așă stăm cu cucerirea culturăi maghiare! Pentru aceasta »a trecut baba cu colacii«, cum zice vorba românească. Dl *Beksics* și soții sei ar trebui să-și bage odată în cap gândul, că atât țărani, cât și intelligentul român nu se lăpăda de limba sa strămoșească în vecii vîcilor. Astfel ar trebui să părăsească odată pentru totdeauna planurile de »cucerire« și atunci pace ar fi.

Ear' dacă voescintărire pentru vreme de primejdie — cum zice *Beksics* —

aceasta să o caute pe altă cale. Întărirea nu se face de loc prin atacuri neîntrerupte la limba și naționalitatea popoarelor nemaghire. Întărirea statului se face prin încredere și iubire împrumutată, ear' aceste se căștișă dând drepturi tuturor popoarelor și asigurându-le libertatea lor desvoltare după firea și inclinațiunile lor, ear' nu făcând mereu planuri să fie despăiate de ce au ele mai scump.

Astfel lucră stăpânitorii cuminti, ear' nu făcând planuri de »cuceriri« zădarnice — cum face *Beksics* și soții sei, fie la cărma țărei, fie în viață privată.

Ziua încoronării. În 8 Iunie s'au împlinit treizeci și doi de ani dela încoronarea Imperatului nostru și de Rege al Ungariei. Aniversarea acestei zile a fost sărbătă pretutindenea în țeară. S'au ținut servicii de zeești în biserică, în școale nu s'au ținut prelegeri, ear' casele prin orașe au fost împodobite cu steaguri.

Eliberat din Seghedin! Părintele Ioan Jurea, preot în Dragomirești, împlinindu-și osânda de o lună, la care a fost condamnat pentru pretinsă agitație, a fost eliberat în 10 Iunie n. din temnițele Seghedinului. Bravul preot — cum ne scrie — se întoarce cu fruntea ridicată în mijlocul turmei sale credincioase.

Maghiarismul silit. Un patriot născut din Brașov se plângă în

Ori doară-i înceluit?
Frunză verde de pe baltă
Nu-ți nici una, nici altă
Fără asta este dreaptă:
Că zo lui dor 'i-o venit
Ca să meargă la peșit,
Că pe el dor 'i-o aflat
Ca să meargă la 'nsurat,
Că destul s'o să luptat.
Că destul o și umblat
Noaptea prin codri cu brad,
Ziua prin aerul cald,
Că destul o și sărit
Noaptea prin frigul cumplit,
Ziua prin aer răcit
Până când o isbutit
Pe dușmani de-o miruit,
Noaptea o stat și-o veghiat
Numa 'n pușcă răzimat,
Și ziua s'o odihnit
Pe dușmani la ochi luând.
Frunză verde schintenă
Da cine-i a lui drăguță?
Da-i fata lui Moldovan

Cu cari s'o iubit de-un an.
Trandafir de pe năframă,
Da de chemat cum o cheamă?
Frunză verde grâu în spică
Da o cheamă Lodovică
Lodovică gură mică
Cum și să dînsul să-i zică.
Iancu cum la ea-o sosit
Ea din graiu așa-o grăit:
— Mergi, Iancule, dragule,
Tu mărgăritarule,
Te-apucă de vitejtit,
Te-apucă de biruit,
Și te lasă de iubit,
Că iubitul pentru tîn'
Nu-ți zăhar, fără venin,
Că iubitul la voinici
E căta din opinci,
Când se șudă putrezește
Și altă lectrebuște.
Ear' Iancu din graiu grăia:
»Lodovică, dragă mea,
Multe fete-am întâlnit
Dar nici una n'am iubit,

foia »Magyarország« împotriva Sașilor, pentru că acestia nu lasă de limbă protocolară și limba maghiară în Brașov, și face propunere guvernului și dietei maghiare, să le zdorească puterea în modul următor:

1. Comitatul Brașovului să fie unit cu comitatul din Săcuieni, Trei-Scaune. În acest cas numărul populației din comitat ar fi următorul: 136 mii de Unguri, 48 mii de Români și 28 mii de Sași. Va să zică în adunările comitente, Maghiarii ar avea majoritatea zdoritoare, iar Sașii ar dispărea cu desevirșire.

2. Să se dea Brașovului tablă regească, pentru cele cinci comitate din apropiere.

3. Să se clădească în Brașov un spital mare de stat, cu doctori maghiari.

4. Să se înființeze în Brașov o academie veterinară.

Pe calea aceasta să arătăm că intelectuația maghiară în Brașov și cultura maghiară ar cuceri terenul.

Mai știi de nu se va împlini dorința patriotului din Brașov? Așa să facă și cu comitatele curat românești Zarand și Severin; și în Ungaria toate se pot întâmpla, dacă e vorba de înaintarea maghiarsării.

Dreptul de alegere. Articolii despre însemnatatea dreptului de alegere și despre reclamații, publicați în foia noastră și în »Tribuna«, i-am scos în o mică broșură și i-am trimis în mai multe exemplare la fruntașii a căror adrese ne-au fost cunoscute. Cei ce din greșală nu vor fi primit broșura și doresc să o aibă, sunt rugați să ne înștiințeze, ca să li-o trimitem.

Rugăm pe toți fruntașii români să întrevină într-o validitatea drepturilor alegătorilor români și să ne raporteze despre toate abusurile ce deregătoriile ar face în jurul acestui drept. Cei ce au primit mai multe exemplare din broșură sunt rugați să împărtășească harnicii din cercul lor și să le recomande cauza, pentru care a fost scrisă.

În legătură cu aceasta amintim, că după rapoartele ce le primesc ziarele din capitală, de prin toate unghurile țărei, numărul alegătorilor dietali să a înmulțit în anul acesta în mod însemnat. Sunt

cercuri electorale, în cari alegătorii s'au sporit cu câte o mie. Ear' în Budapesta un singur cerc de alegere, are cu patru mii mai mulți alegători ca în trecut. Înmulțirea alegătorilor a provocat-o anularea dispoziției, ca restanța de dare să fie motiv pentru ștergere din listele electorale.

Alegerile în România. Zilele aceste s'au făcut alegerile de deputați în România pentru cameră și senat. Alegerile au decurs în bună rînduală; numaiici-coleau s'au întemplat mici ciocniri. Au fost aleși în mare majoritate deputați de partea guvernului, adecă conservatori. Liberalii au învins în puține locuri.

Pacea popoarelor. Din Viena i-se scriu »Tribunei« următoarele:

»Starea nemulțumitoare a afacerei naționalităților în Austro-Ungaria, a făcut ca o grupă de politicieni cu vază să se occupe cu afacerea, cum să ar putea restabili pacea națională între popoarele din împărăția noastră? Auzim, că se planuiește formarea unui partid puternic mijlociu, cu menirea de a face împăcarea naționalităților pe baza egalei îndreptățiri. În scopul acesta se va scoate și o foie săptămânală, sub titlul »Pacea popoarelor«, organ pentru înțelegerea și egala îndreptățire națională.«

Cum se vede, e vorba de o nouă grupare politică în Austria pe baze naționale.

Noua foie »Pacea popoarelor«, organ pentru înțelegerea și egala îndreptățire națională a popoarelor din Austro-Ungaria, va apărea în curând la Viena. Redacțiunea și administrația se află în Viena 14, Johngasse 30, iar prețul abonamentului face la an 8 fl., jumătate de an 4 fl., trei luni 2 fl.

O volnicie.

Din Poiana (comit. Sibiului) ni-se serie următorul cas de volnicie gendarmerească:

Aflându-mă în ziua de »Înălțarea Domnului« în Poiana-Sibiului, am fost și eu la serviciul divin. După terminarea serviciului, conform obiceiului

Nici una n'am îndrăgit
Nice n'am îndrăgostit,
Până pe tine-acum un an
Când am fost la Moldovan,
Când am fost pe la »tribuni«
La oamenii mei cei buni,
Cari de multe m'au scutit
Și de multe m'au ferit,
Cari de rău m'au apărat,
De primejdii m'au scăpat
La »nvingeri« mi-o ajutat,
De poporul ne-am scăpat
De robia păgânească,
De mâna necreștinească.
— »Iancule, viteazule,
Tu nu ești de insurat
Fără lupte de purtat,
Și tu nu ești de iubit
Fără lupte de pornit
Pe păgâni de biruit,
Că mult ne-o mai chinuit
Și mult ne-o batjocorit,
Pe poporul cel creștin,
Pe bietul popor român.

Mergi, Iancule, mergi cu bine
Fără te gândi la mine,
Că tu nu ești de iubit
Că tu ești de vitejit,
Fii, Iancule, cu noroc
Fără te gândi de loc
La iubit ori la 'nsurat,
Ori la fetițe din sat.
Iancu-atunci sus s'o sculat
Și aşa 'i-s'o jurat:
— »Mândro-ți jur pe ce-am mai [sfânt
Că n'oi iubă pe pămînt,
Decât pușca cu oțele
Care ustură la piele,
Decât gloanțele din sîn
Și pe poporul român.
Dacă nu 'mi-s'o sfetit
Ca să pot trăi'n iubit,
Și nu 'mi-s'o arătat
Ca să trăesc ca bărbat.
Și cum este-o cuvenit
Rămas bun el 'i-o luat
Dela gândul de 'nsurat.

vechiu es preoții cu »Litia« pe livada numită »Delnița«, unde se află o cruce, și acolo se face săfintirea apei. În biserică din comună avem un prapor național, cu cruce și cu icoana »Sfintei Treimi«.

Gendarmeria din comună nu a zis nimic nici odată contra acestui prapor.

Eșind însă acum preoții cu »Litia«, au luat și acest prapor național. Fiind în comună sergentul gendarmeriei din Seliște și vîzând praporul a venit îndată la locul unde se făcea »Litia« și a luat praporul conturbând serviciul divin, sub cuvînt că sunt colori străine.

'L-au dus la cancelaria comunală, dar în sfîrșit 'l-au dat să-l ducă eară în biserică, legat la olaltă.

Eată că gendarmeria a ajuns până la atâtă cetezanjă ca să conturbe și sfintele noastre slujbe.

Ceea-ce a făcut sub un pretext minciinos, e vîdîta încalcare de lege.

Cerem guvernului care zice că se conduce de »lege, drept și dreptate« ca să pedepsească pe gendarmii, cari în loc să păzească bnnarinduală o conturbă încalcând legea!

DIN LUME.

Din Francia.

Din Franția a venit săptămâna aceasta o știre surprinzătoare. Ministrul Dupuy a fost trântit în cameră, Luni, în 12 l. c. dându-i se un vot de neîncredere de către grupările republicane. În urma acesteia ministrii au abzis și se va forma un nou minister. Cauza căderei ministrului este că, Dupuy li-s'a părut deputaților prea șovâitor și voesc să aibă un minister mai energetic.

Contele Christiani, care a atacat cu bâta în Auteuil pe presedintul Loubet, a fost osândit la 4 ani temniță. Se crede însă că va fi agrăiat nu peste mult.

Dreyfus e pe cale spre casă. Apărătorul lui este Demange. Aceasta a declarat, că noua pertractare înaintea tribunalului din Rennes nu se va ține decât abia prin August.

Stiri mărunte.

Zilele acestea a sosit în Madrid noul ambasador al Statelor-Unite, Stoezel. Astfel s'a început de nou legătura diplomatică întreruptă prin răboiu, între America și Spania.

Sasul la vînat.

Anecdotă de Nicolae Voina, învățător.

Jupânul Hans din Romos Cam avea timp de prisos, Si ce el se socotî Că 'l-ar pute folosi. Într'o zi de dimineață El numai pușca o 'nhață, Si pornește la vînat Că doar' el o mai pușcat! De dimineață până 'n seară Umblă el ca de ocară, Si nimica n'a pușcat Că poate nu a aflat! Dar' odată ce gândi Că numai la cîmp eșî,

În vilaietul *Mus* din Armenia - turcească, din incidentul ivirei unor agitatori armeni, *Curzii* au atacat mai multe comune, făcând omoruri și jefuind. A fost omorit și starețul mănăstirii armene *Turp Aghparik*.

Din partea turcească s-au luat măsuri de a pune capăt exceselor *Curzilor*.

Din Constantinopol se anunță, că patriarcatul armean a înaintat Sultanului o petiție, în care cere ducerea în deplinire a amnestiei promise, și a altor chestii vechi pendente.

Până acum au emigrat din Creta la 18.000 de Turci și mișcarea continuă. Probabil, că cu incetul vor dispără toți Turcii din insulă. Prințul *George* are de gând să aducă coloniști în locul Turcilor.

La Rosalii.

Cântecul vechi românesc zice:

La Rosalii 'n sărbători.

Când e câmpul plin de flori....

Așa este. Rosaliile cad întotdeauna spre vară, când câmpul e împodobit cu flori și verdeajă. Cu deosebire anul acesta sfintele sărbători ale Rosaliilor cad tare în vară, dar ce folos, că de vre-o săptămână și mai bine în toate părțile avem o vreme rece, cu vînturi și cu cerul înorat, adevărate zile de toamnă. Cu astfel de vreme, în câmp toate cele tânjesc, iar în bucate s-au făcut pe lângă aceasta mari pagube prin grindină, care a bătut în mai multe părți, zdrobind hotare intregi. Pe munți până jos la poale a căzut ninsoare, care răcește și mai mult aerul.

Astfel munții Făgărașului sunt albi, căcând zăpadă până pe la Tălmaciul. În *Sibiu* a fost în câteva zile așa de frig, încât prin cancelării a trebuit să se facă foc ca iarna și pe ulițe oamenii erau îmbrăcați cu rocuri de iarnă.

Asemenea frig a fost și la *Bistrița*, unde într-o noapte a înghesat apa.

În ținuturile *Clujului* termometrul a arătat peste noapte trei grade; pe alocurea cade și brumă. În comitatul *Ciucului* și peste tot în Săcuime cucuruzul, fasolea și cartofii sunt nimiciți de frig mare; în *Șiria* bruma și ghiața a nimicit cuceruzul și viile, făcând mari pagube și în grădinile de legumi. În *Făgăraș* a bântuit vîfor amestecat cu grindină; plantele au degerat aproape toate. În partea de mează-noapte a Ungariei e ca și pe la noi. În *Eperjes* timpul e rece și ploios. În *Sibiu-mic* (nordul Ungariei) și în *Pechujfal* alătări noapte a nins toată noaptea; pă-

Dar' uită de astă-dată
Ca cu pușca să se 'nhață.
Căutând el într'un șes
Că unde să stee 'n les,
Eată vede-un Românăș
Că a prins un iepuras.
Iute la Român fugă
Iepurele-l tirguș,
Si apoi se socotă
Cum să se poată făli,
Că iepurele-i pușcat,
Eară nu 'l-o cumpărăt
Sasul mic și mintea mare
Odată venă la cale,
Iepurele de grumaz
Il legă c'o sfoară 'n laz,
Si chiar lângă o cărare
De copaciul cel mai mare
Ca să-i fie lui aminte
Unde fu el mai nainte.
Apoi fuge Hans acasă
Si cu pușca ear' să 'nhață.
Jupâneasa îl întrebă
Că 'neotro așa cu grabă?

stăioasele au degerat toate. În *Agria* a fost înghesă și brumă, deasemenea și în *Bihor*.

Și așa mai departe, pare că e bătaia lui D-zeu, că bucatele, cari fegăduiau roadă bună, să tânjească și să fie nimicite. Interesant, că vestitul *Falb*, proroc de vreme, a prezis deja cu luni înainte acest timp spunând apoi, că după acesta vor urma călduri mari și secetă. Vom vedea. Când scriem acesta timpul începe și mai cald.

Dreptul de alegere.

În doi numeri din urmă am arătat însemnatatea *dreptului de alegător* și condițiile ce se recer, ca cineva să aibă dreptul acesta. Azi arătăm pe scurt modul și timpul de *reclamație*, dacă cineva e lăsat afară din liste de alegere pe nedreptul. Eată cum trebuie să purceced în acest cas:

Conscrierea alegătorilor în notariate și comunele mari prin comisiunile emise de comitetul central — în sensul ordinării ministrului de interne nr. 33.000 — se va fi terminat pretutindenea și liste de conscriere se subșterne comitetului central.

Acesta trebuie să-și înceapă în 15 Iunie a.c. lucrarea de a alcătuia *liste provizorii* de alegători, separat pentru fiecare comună.

Listele provizorii se trimit apoi în orașe, în comunele mari și pentru comunele mici în comuna de reședință a notariatului de cerc, alăturându-se la fiecare și căte o *publicație*, în care se face cunoscut că lista provizoră unde și când va fi expusă la vedere publică și în care termin se pot face reclamațiunile contra ei, precum și obiecțiunile la aceste.

Pentru primăriile comunale și notariate în privința aceasta legea electorală în §. 43 dispune următoarele:

Primăria comunală e dateare a aduce la cunoștință obștească această publicație în modul obișnuit în fiecare comună, iar *listele cum și reclamațiunile date împotriva acestor liste* a le pune spre vedere generală în zilele hotărîte dela orele 8 dimineață până la orele 12 din zi, și anume în comunele mari la casa comunală (primăria comunei), iar în comunele mici la reședința notariatului de cerc, unde aceste pot fi văzute de către ori și cine în ființă de față a unui membru din consiliul comunal și în timpul hotărît mai sus, ear'

după ameazi dela orele 2—6 pot fi copiate.

Listele provizorii în anul acesta trebuie să fie expuse la primării în zilele din 5 până în 25 Iulie c. Imediat ce aceste liste sunt expuse, trebuie să ne convingem în persoană, că oare nu suntem lăsați afară din ele și dacă da, trebuie să reclamăm, cerând rectificarea listei.

În privința reclamării §. 44 al legei normează următoarele.

Împotriva listei electorale poate reclama ori și cine intru-cât privește persoana sa.

Afără de aceasta fiecine are dreptul a reclama în cercul electoral, în care e înscris în lista vreunui comune a acestui cerc, împotriva listei electorale pentru înscrierea ori neînscrierea în contracicere cu legea.

Reclamațiunile vor fi date în scris și în unul și același act se poate cuprinde reclamațiunea mai multor persoane.

La cererea reclamantului se va libera acestuia o adeverință despre prezentarea reclamațiunei sale.

Reclamațiunile pot fi văzute — ca și liste — de ori și cine și se pot face contra lor observații.

Terminul reclamațiinnilor este anul acesta din 5—15 Iulie, car' observațiile contra lor se pot face din 16—25 Iulie. (Ordin. minist. nr. 33.000 și §. 53 al art. de lege XXXIII. din 1874).

La aceste termine trebuie să fim cu mare atenție și cu deosebire au să fie cu atenție conducătorii și fruntașii nostri de pretutindenea și să recăștige dreptul de alegător pentru toți aceia, cari prin abus ori din greșelă au fost scoși pe nedreptul din liste electorale. Reclamațiunile și observările făcute asupra acestora au să fie adresate comitetului central (ungurește: központi választmány) și dimpreună cu documentele se prezentează presidiului acelei comune, împotriva listei căruia s'a făcut reclamațiune, iar în comunele mici se dă notarului cercual respectiv (§. 46).

După expirarea terminului de reclamație primăriile trimit eventualele reclamațiuni la comitetul central, care e dator să decide asupra lor în zilele 1—20 Septembrie; decisiunile trebuie să le supună spre vedere publică din 20—30 Septembrie și fiecare hotărîre:

Ear' jupânlui ii răspunde
Si cu ochii o pătrunde,
Să pue apă la foc
Că vine 'napoi de loc,
Cu un mare iepuraș,
Ce 'l-a văz't un Românăș
Că s'a ascuns pe furiș
Prin laz într'un mic tufiș.
Jupâneasa pune apă,
Jupânlul cu pușca pleacă,
Si să duce tot săltând
Si din gură fluierând.
Când ajunge în cărare
Eată iepurele sare,
Dar' nici vorbă de scăpat
Că doară era legat.
Să așeză Hans departe
Si ia pușca dela spate,
Apoi puff..., paff... a sunat
El în iepure-a pușcat,
Dar' nu știu cum s'a 'ntemplat
Hans în sfoară de-a pușcat,
Si pân' fumul s'a înălțat
Iepurele s'a cărat.

Când ajunge Hans acasă
De pune pușca pe masă,
Jupâneasa cu glas mare
Înaintea lui Hans sare:
»Adă iepuru de loc,
Că apă ferbit la foc!
Dar' Sasul pe românește
Jupânesei ii vorbește:
»Şti dracu, chind ved io iepur
Muna meu atunci tot tremur,
Ponă muna tremurat
Iepuru la drac cărat.

R.I.S.

Vrea să bea porcul!

Un oaspe glumeț intră în o cărcimă și după ce a cerut peste, a zis chelnerului: Dă-mi o litră de vin, că vrea peștele să inoate.

Al doilea oaspe care mânca carne de porc a vrut să facă și el glumă și a zis chelnerului: Dă-mi o bere, că vrea să bea porcul!

- a) prin care se respinge o reclamație;
 b) prin care se dispune ștergerea unui nume; sau
 c) care a fost luată asupra unei reclamații însoțită de observări — e a se comunica aceluia, la care se referă hotărirea (§. 49).

Contra decisiuniei comitetului central se poate face apel la Curie, în termen de 10 zile și la care se pot alătura și acte noue de dovedire. Pe baza decisiuniei Curiei apoi comitetul central rectifică listele și le stabilește în mod definitiv.

În cele de până aci am arătat însemnatatea dreptului de alegător pentru noi și lipsa de a nu ni-l perde și am expus esențialul recerințelor de a pute fi alegător, precum și modul reclamației când am fi lipsiți de el pe nedreptul. Rugăm pe toți fruntașii și alegătorii români să se intereseze de această chestie importantă, a studia legea și în casuri speciale, simțindu-se nedreptății, a cere și a urma sfatul și îndrumările celor pricepători în aceasta materie, cum sunt advocații nostri, funcționarii dela administrație etc. cari credem, că bucuros vor da îndrumările necesare celor ce se vor adresa la ei.

Drepturile ce ni-le dă legea, să nu le lăsăm, că cel ce și lasă dreptul să lipsește de cea mai puternică armă de luptă legală.

SCRISORI.

Din Sécuime.

Vidacutul-român, 31 Maiu e.

Onorată Redacțiune!

Comitatul Odorheiu din Sécuime abia are 4 comune, în cari sunt Români, și și acelea sunt amestecate cu Unguri (Sécui). Una dintre ele este și a noastră, Vidacutul-român, care e despărțită de Vidacutul-unguresc prin un simplu părău. În comuna ungurească locuiesc și Români, aproape la 20 de familii, ai căror copii siliți au fost ca să cerceteze școala ungurească, care e zidită în comuna noastră românească, cu acel scop, ca și pe noi Români din Vidacutul-românesc și prediul Uilac, în număr de peste 70 familii, să ne silească a ne trimite copiii la acea școală. Cercat-au cu fel și fel de mijloace, amenințări, numai și numai să ne apuce, ca în urmă să ne poată maghiara, dar toate au fost și vor fi zădarnice, căci Prea Venerabilul consistor archidiacon din Sibiu ne-a trimis un învățător destoinic, anume pe dl Ioan Bârsan din comuna Reciu, care îndată la sosirea aici a fost controlat din partea lor, însă după documentele avute nu au avut ce-i face și au trebuit să se întoarcă după cum au venit.

Incepându-se prelegerile, sus numitul învățător s-a silit ca școala și biserică noastră să înainteze și nu putem ca să trecem cu vederea faptele cele frumoase ce le-a făcut învățătorul nostru în decursul acestui an școlastic.

Examenul anual a fost în ziua de 22 Maiu st. v. și a fost presidat de dl Demetru Moldovan, protopop al Sighi-

șoarei. La examen au luat parte pe lângă un public numeros dl administrator parochial Al. Boiu, preotul din Andrașfalău-român George Maier, învățătorul de stat din loc Sándor Lajos, învățătorul din Andrașfalău-român G. Maier etc.

Mult ne-au îmbucurat răspunsurile copilașilor nostri, văzând cum s'au depriși în dulcea limba noastră românească, să încât la încheierea examenului pe lângă vorbirea prea onoratului d. protopop, toți cățăi am fost de față am trebuit să văsăm lacrămi de bucurie în urma rezultatului ce am văzut că l-a ajuns sus numitul învățător. Dar pe lângă acestea, dînsul având în vedere că parochia nu-și are preotul seu, nu a pregetat să lucra și în direcția aceasta, încât și-a atras iubirea întregului popor de aici, dorind cu mic cu mare a-l avea de păstor sufletesc.

Comuna noastră este o comună săracă, biserică abia după ajutorul primit dela Prea Venerabilul consistor, apoi cu împrumut și colecte a putut fi zidită pe ziua de 22 Noemvrie 1898, în care zi s'a și sfintit din partea prea onoratului d. protopop cu asistență mai multor preoți. Văzând învățătorul că biserică noastră e lipsită de multe lucruri trebuieuioase, și fără de nici un venit, a introdus purtarea discului, de unde până acum s'a adunat o sumă destul de frumoasă, contribuind totdeauna dînsul cu obolul seu mai întâi, apoi prin scrisori și colecte s'a primit mai multe daruri pentru biserică și anume:

Dela Luca Șimcan din Brașov un policanu frumos, dela George Neagu din Zărnești o ușă împărătească, dela credincioșii din Reciu, protopopiatul Mercurea cu ocasiunea când a fost pe ferile Paștilor acasă a incassat o sumă de 10 fl., cu care sumă s'a cumpărat un Pentecostar legat, contribuind următorii:

Ioan Bârsan, învățător cu soția Ana 1 fl.; Pantelimon Roșca cu soția Maria 2 fl. 10 cr.; Nicolae Filimon cu soția Ioana, Ioan Blaga cu soția Salomia, Vasile Filimon cu soția Cruciță, Trifon Ghișe cu soția Ioana, Ilie Oltean, învățător, Ioan Bădilă cu soția Ioana, Partenie Roșca cu soția Maria, Ioan Popa, Teofil Barbu cu soția Veronica, Isidor Cândă cu soția Elena, căte 50 cr.; Nechit Popa cu soția Rafila 40 cr.; Pavel Ghișoiu cu soția Maria, Toader Blaga, căte 30 cr.; Iacob Popa cu soția Ioana, Toma Ghișe cu soția Rafila, căte 25 cr.; George Bădilă, Filip Stănilă, căte 20 cr. Dela Pantelimon Roșca și soția Maria s'a primit un Liturgier, dela tinere Ana Ghișe un ștergar la proscrimidie.

Pentru aceste daruri și binefaceri, subscrисul în numele comunei întregi și pe această cale aduc mulțumirile noastre dlui învățător și tuturor credincioșilor ce au contribuit cu ajutorul lor la sf. noastră biserică, rugând pe bunul D-zeu ca să le răsplătească îndoit și întreit darurile ce le-au făcut.

În numele tuturor consătenilor aduc mulțumire publică și Prea Venerabilului consistor archidiacon pentru ajutorul dat școalei noastre în sumă de 150 fl. și cu toții zicem că D-zeu să odihnească sufletul aceluia bărbat mare, care a făcut acea fundație; deasemenea și prea onoratului nostru șef tractual Demetru Moldovan, protopop, îi aducem mulțumitele noastre, și rugăm pe atotputernicul că să-l țină la mulți fericiți ani, căci ne-a scos din amoroșala în care eram și acum cunoaștem că suntem și noi Români.

Mihail Maier,
pres. com. parochial.

Scrisori către popor.

III.

(Urmare și fine).

Părinții mai cu seamă trebuie să fie pilde vii înaintea pruncilor cu toate faptele lor. Am văzut părinți, cari au placere a vorbi de față pruncilor vorbe urite, scârboase; ba unii nu se tem de D-zeu a da pruncilor spurcată beutură de holircă (rachiul). Auzi căte o mamă nepricepută zicând: »Poate bea și el puțină, și folosește, că mânca și doarme mai bine«. Eată unul dintre cele mai mari și grele păcate ale oamenilor.

Mama mea — fie iertată — ne spunea de multe ori, că era copilă când umbla prin Chiorul vlădică, care zicea oamenilor: »Feriți-vă de horincă, nu o dați pruncilor, căci le dați otravă, care omoară trupul dar și sufletul omului«. Si mama, pot zice că n'a beut rachiul în viață ei și a trăit sănătoasă până la adânci bătrânețe. Apoi încă pe acele vremi era altă lume. Oamenii nostri mai de frunte aveau căldărușa lor cu care faceau rachiul curat de bucate, să cum astăzi rar se găsește. Cu acela se ospătau frătește și într'un mod plăcut la zile mari și alese. Îmi aduc bine aminte din copilarie, cum la sârbători — mai ales la Crăciun, oamenii nostri știau să se petrece pe la casele lor; se îmbrățișau, colindau, cântau, vorbiau despre lucruri frumoase și lăudau pe D-zeu. Acea voe bună și plăcută, astăzi nu o mai găsești, să o cauți ori și unde. E drept, că atunci greutățile nu erau aşa mari, ca și astăzi, căci cine plătea atunci în dările tărei doi husosi (66 cr.), astăzi plătește 40—50 fl. v. a. O! iubite prietene! Si când vedem astăzi cărcimele de-arindul îndesuite de oameni nu numai în sârbători, ci de multe ori și în zile de lucru, mai ales pe la orașele și sate mai de frunte; apoi când vedem cum să știi oamenii petrăci, în vorbe urite, certe, sudalme și a. trebue să ni-se sfăše inimile de durere. Dacă vei întreba pe un om deprins cu spurcată și puturoasa holircă, nu-ți poate spune decât că e un fel de apă amețită cu vitriol, peatră merie și alte materii otrăvicioase; apoi că pricinuiește durere de cap, neodihnă, slabirea trupului, tremurări, ochi înhobăti și esiti afară ca cepele, cu un evant omorirea cu zile — cum se zice.

Ba nici nu-i destul că e omoritoare, dar e încă și scumpă afară din cale. Așa omul beutor își omoară el singur viața și să sărăcește văzând cu ochii. Acum de curând a murit aici la noi un croitor ungur în etate de 35 de ani, om sănătos și vînjos, pe care numai bronchul de holircă l-a omorât, lăsând în urmă-i în sărăcie o vîduvă cu o grămadă de orfani. Asemenea întemplieri aș pute să-ți spun mai multe. Am umblat lume multă, dar Ovrei și Sași n'am văzut să dăinuiească în cărcime. Cel mult Ovrei se petrec și ei odată în an, la sârbătoarea lor de bucurie numită »farșang«. Sasul are beutură în pivnița lui, și rar îl vei vedea »corhăluind« prin cărcime. Oare noi celealte neamuri să nu ne putem înveța la cumpătare? Te salut — până la revedere! Elie Pop.

VARA.**Vezi ilustrația.**

Nu este nimic mai frumos ca vara, când câmpurile, pădurile, grădinile, toate în natură sunt pe deplin desvoltate. Mulți poeți au cântat în versuri frumusețile verei, ear' pictorii le-au înfățosat în chip, pe pânză și hârtie.

Pictorul, care a făcut ilustrația ce o dăm azi, ne înfățosează vara în chipul

VARA.

unei mândre fecioare, încunjurată de toate acele frumuseți, ce alcătuesc podoba verei și în cari se desfătează ochiul omenesc. Sus lucește soarele de vară, ear' jur împrejur se înșiră fluturi, spice de grâu auriu, flori, poame etc., ear' în mijlocul acestui belșug cățiva ângeri drăgălași, însotiti de glasul unei păsăruici, cântă versuri de laudă întru mărire lui D-zeu, ziditorul lumiei și a frumuseților ei....

PARTEA ECONOMICĂ.**Sfaturi pentru cumpărarea taurilor.**

La cumpărarea taurilor să avem în vedere, ca taurul cumpărat pentru prăsilă să întrunească condițiunile următoare:

1. Capul să fie fin și ușor.

gâtul să fie cătră cap fin și uscat, cătră spate însă tare muscular.

6. Bârbia sau tragănu, să nu fie prea mare, prea cănoasă și sbârcită.

7. Picioarele dinapoi să fie lungi și musculoase, subțindu-se paralel, cătră articulațiunea glesuei (chișitei). Oasele acestea să nu fie prea scurte, nici ascuțite, ci lungi și late. Fluerul piciorului să fie scurt, lat și să aibă o tendoană

2. Ochii limpezi, mari și înfocați, acestea sunt semne de sănătate deplină și blândețe (nu sâlbatec și sficioas, arătând îndrătnicie).

3. Coarnele să fie subțiri, bine formate și crescute, de o coloare deschisă.

4. Nasul să aibă nările mari și să fie umed și rece.

5. Gâtul cu ceafa să fie tare și muscular. Ceafa să fie lată; în de comun,

liberă și groasă. Uhghiile scurte și rotunde de coloare întunecată și să constea din corn tenace și tare; călcăul piciorului să nu fie moale.

8. Să aibă un trup bine încheiat, o vioiciune și oare-care putere. Semnele sănătăței sunt: animalul să aibă poftă de mâncare, să se hrănească bine, să aibă o privire vioaie și mișcări vioaie. Să nu se aleagă pentru prăsilă un

taur prea mare pentru vaci mici, cum d. e. sunt cele de munte, căci viații se fac subțiri cu picioare prea lungi.

Taurul de prăsilă să nu se folosească înainte de doi ani, căci de-abia s'a restaurat de înnoirea dinților primi.

Urmărește o rassă constantă și voind a avea un taur bun pentru prăsilă minimum 6 ani, să nu ne abatem dela regula următoare: în anul săntău de goniță, adecă dela vîrstă de doi până la trei ani, să nu se dea mai mult de 30—35 vaci de gonit; el să gonească la 10—14 zile odată.

Dela vîrstă de 3—5 ani să gonească 75—80 vaci. Taurii mai bătrâni, au cu 35—40 vaci de ajuns.

Adesea se întâmplă, că un taur comunal gonește pe an și câte 100 vaci, fără ca să se strice.

Este bine, ca pe lângă un taur mai bătrân și mare, să se crească altul mai tiner și ușor, mai cu seamă pentru vacile mai mici și slabe.

Din practica vieții vorbind, să ne opriam nițel la constatarea și aprecierea unor împrejurări, care ne interesează foarte deaproape. Să presupunem, că din pricina de crătare, ori neinteresare, nu se cumpără tauri în număr de ajuns, și acestia se nutresc și îngrijesc slab, urmarea e: un număr oare-care de vaci nu se gonesc, prin urmare nu fată.

Să zicem, că din suma de vaci a unei comune, rămân 25 de vaci fără viață; prețul unui viață să fie de 10 fl. urmează o pagubă de $10 \times 25 = 250$ fl.

Pe lângă aceasta mai urmează, că vacile acestea nu dau nici lapte și de aci urmează earashi pagubă. Eată pentru ce trebuie să grijim ca să avem tauri îndestulitori și buni.

(Din „Albina“). N. Istrati,
agronom sc. normală.

Cum putem face roditori pomii cari nu rodesc?

(Urmare și fine).

Din multe casuri și experiențe deosebite știm — cel puțin cu privire la anumite plante — că dezvoltarea părților genitale masculine și feminine atîrnă foarte mult dela modul de nutrire, în care privință are rol de frunte calitatea chimică a materiilor, așa de mult, că — după cum au descoperit învățății — altele sunt trebuințele de nutrire pentru organele bărbătești și altele pentru cele femeiești. Putem vedea destule ori, că pomii și alți arbori crescă în umbră infloresc sărăcăios, ori nu infloresc de loc. Din această împrejurare urmează deci, că lumina este un lucru de frunte în viața pomilor și încă în mod nemijlocit, întrucât însuirește asupra formării materiilor în cantitatea și calitatea recerută, — cu alte cuvinte lumina soarelui se validează ca factor asimilator (în decursul producției materiei) în ceea ce priveste înflorirea. Lipsa luminei este aşadar o scădere, care contribue în mare măsură, ca pomii să nu rodescă, dar uneori nici chiar în viață să nu se dezvoalte de ajuns. Ne putem încredea despre aceasta, dacă privim arborasii de prin orașele mari, cari stinși între casamentele înalte n'au

lumină îndeajuns și astfel abia produc niște frunzule subrede și mici. Tot așa, ori poate mai cu temeiul ne încredințează despre aceasta viațele de viie, cari în urma unor anumite împrejurări sunt tot în umbra. Pe acestea rar vom afla frunze mari și late, și și mai rar struguri cu ciorchine mari și grase ca un grăsun.

O altă împrejurare esențială, care poate face ca pomii să nu rodescă, e prea multă gunoare, ori, ceea-ce tot atâta e, prea bogata putere de nutrire a pămîntului. Dovadă despre această împrejurare aflăm în faptul, că arborii crescă în astfel de pămînt fac coroană puternică și bogată în frunze, și tocmai această bogăție de verdeată împedecă dezvoltarea mugurilor de fructe și înflorirea.

Dacă avem de a face cu acest fel de nerodire, atunci cercăm a veni pomilor în ajutor prin inelare, despre care vorbirăm mai sus, ori apoi prin ruperea crengilor și cloambelor și prin rătezarea cătorva crengi de rădăcină. Prin aceasta micșoram prea bogata dezvoltare de frunze și dăm pomului puțină de a folosi sururile pe seama mugurilor de fructe și de flori. Unde însă nici prin una dintre modalitățile de mai sus nu putem delătura nerodirea, acolo nu ne rămâne alta, decât să-i dăm sâcurea, ori, dacă ne place, să-i lăsăm ca să ne facă umbră. (t.)

Starea semănăturilor la noi.

După rapoartele sosite din diferite părți la ministerul de agricultură unguresc starea semănăturilor e următoarea:

În septembrie din urmă ale lunei Mai au fost ploi urmate de furtoni și grindini mai ales pe Aföld, iar în părțile de sus a nins.

Grindina a făcut pagube mai însemnate în comitatele Tolna, Baci-Bodrog, Csongrád, Solnoc, Bichiș, Bihar, Haidu, Ciănad, Arad, Timiș, Făgăraș, Treiscaune, Cojocna, Solnoc-Dobâca și Tîrnava-mică.

Grânele în cele mai multe părți ale țării au dat spic, sunt mari și frumoase, afară de părțile unde rugina și vermi le-a stricat.

După starea de acum a semănăturilor să arăte o roadă mijlocie. După semănăturile făcute anume la 5,515.000 jugere catastrale semănate în toată țara cu grâu, se aștepta la $37\frac{1}{2}$ —38 milioane de măji metrice grâu, va să zică un spor față de anul trecut cu 5 milioane de măji metrice.

Săcara în cele mai multe părți e frumoasă, spicul bine dezvoltat, și mai puțin băntuită de rugină și vermi; dar totuși roadă va fi mijlocie în urma grindinei și furtonilor de cari a fost culcată la pămînt în cele mai multe părți. Astfel să crede a produce 6—7 măji metrice pe juger catastral, sau peste tot 10—12 milioane de măji metrice în toată țara.

Orzul de toamnă ca și cel de primăvară încă a suferit în urma ploilor, căzând pe alocurea. A făcut spicuri mari, să strică de rugină și vermi, recolta va fi mijlocie.

Ovăsul încă n'a fost mai puțin cruat de asprimea vremurilor. Pe lângă că e băntuit de rugină și vermi, "l-a mai umplut și buruienile. S'a semnat 1,685.000 jugere cat. se așteaptă la 11 milioane măji metri roadă. Adeacă 7 măji metrice pe juger.

Cucuruzul a îngălbinit în urma ploilor răci, și ținut în loc de a crește, roada atîrnă de cum îi va merge de aici înainte.

Desvoltarea păstăioaselor este îndestulitoare. Săpatul lor este împedecat de ploi; pentru aceste plante ar fi de dorit un timp mai călduros.

Legumele se desvoaltă bine. Răsadirea lor în multe locuri nu s'a sfîrșit. Cele răsadite se desvoaltă frumos. Pentru pepeni ar prinde bine un timp mai călduros.

Meiul și hrișca în genere au răsat frumos; cele timpurii se desvoaltă bine.

Cânepa și inul în regiunile mai ridicate ale țării numai acum răsar; altcum se desvoaltă frumos.

Cartofii în deosebitele regiuni ale țării se desvoaltă bine. Peste tot stau bine. În multe locuri s'a sfîrșit săpatul prim și s'a început cel de al doilea.

Dintre plantele de nutreț trifoiul s'a cosit în cea mai mare parte. El a dat o recoltă mulțumitoare; numai căt în multe locuri s'a stricat din cauza ploilor Cucuruzul de nutreț, exparseta, și a se desvoaltă îmbelșugat. Iarba de livadă s'a desvoltat foarte bine aproape în toată țara; numai în unele locuri a rămas mică și slabă din cauza răcelei. Păsunile se desvoaltă îmbelșugat.

Vîta de viie prosperează bine Unde și unde i-au stricat furtunile. Stropitul s'a început în toată țara; el încă a fost împedecat de ploi. Săpatul și legatul este în curgere.

Poamele promit un câștig mai mare numai în unele părți ale Ardealului și în regiunea Dunărei și a Tisei. În general recolta are să fie slabă.

Un sfat.

Cum să ne scăpăm de svabi?

Nu este lucru mai supărăios pentru econoamele noastre, decât obrăznica insectelor așa numite svabi (goange puturoase).

Pentru a se scăpa de aceste jivinii uricioase le recomandăm să încerce următorul mijloc: Peste noapte să pună la locurile pe unde umblă svabii rize ori bucăți de sac, muiate în apă, ori — ceea-ce e și mai bine — muiate în bere. Svabii se adună sub pânza umedă și căldă, de unde dimineața pot fi adunați apoi și nimiciți. Bucuros se vîră și între scândurele aninate cu cuiu așa, ca între ele se rămână o crepătură cam de $\frac{1}{2}$ cm. Pe acestea le încheiem în formă de scătuță. De aici apoi să putem scutura afară și-i nimicim. (t.)

FELURIMI.

Cum se face salama?

Ia 10 chlgr. carne de vită, frumoasă, și 5 chlgr. carne de porc; curățele bine de părțile săuoase, unsuroase, pievoie vînoase; în pisătoarea de carne pisează, sau macină amândouă soiurile de carne deosebit. După aceea la carne astfel mărunțită adaugă bucățele de slănină înghețată, sare, ardeiu (piparcă) și piper după gust. Amestecă-o bine și apoi cu cristil (spirit) de cărății îndeasă-o în mată de bou. (Carnea trebuie îndesată în mată căt se poate de tare). Acest lucru e bine să-l facă un bărbat puternic, căci dacă matul nu e îndesat bine, salama fiind pusă la uscare se sărcește. Umplut matul și legat bine la capete, și punem

în dubeala (pat) de șoncă și din când în când îl întoarcem, ca să se dubească pe toate laturile. După o săptămână scoatem salama din dubeală și o punem la afumat, încât se poate la fum rece, și o lăsăm acolo două sau trei săptămâni, după cum dorim să fie de afumată. Dacă fumul nu e destul de rece, lăsăm salama la fum timp mai scurt. Luând-o dela fum o tăvălim în cenușe cernută cu sită deasă (aceasta de altcum nu e neapărat de lipsă) și după aceea o acătăm la loc rece și aeros.

În Aprilie, când salama e uscată și tare, putem începe a consuma din ea.

Unii salamari când pregătesc carneau adaugă și usturoiu, în credință că astfel salama poate fi păstrată timp mai îndelungat, dar' această credință nu e motivată prin nimic. Un lucru se ajunge cu amestecarea usturoiului, anume acela, că mulți oameni, cărora nu le place usturoiul, se vor feri de a cumpăra salamă dela salamari, despre cari știu că bagă în marfă usturoi.

Stiri economice.

Tîrg de lână se ține acum în orașul *Breslau* din Teara-Nemtească. După cum se scrie, la tîrg, se află de vînzare 3500 măji de lână. Tîrgul este destul de bun. Prețurile sunt mai mari ca anul trecut.

Din Bihor ni-se scrie: Sămenăturile sunt peste tot frumoase, unde n'au fost stricate de vifore și grindină. Grânele sunt bine desvoltate și vor da roadă bună. Pășunele sunt bogate. Iarba cosită a fost cam stricată de ploi, dar' aceea, care se cosește acum, promite fără bun. Pometurile au suferit mult din pricina timpului rece și ploios.

Prefacerea „Hățeganei” în soc. pe acții. Dr. Gavr. Suciu, adv. în Hățeg, împreună cu alți fruntași emite prospect pentru înființarea unei bănci românești în Hățeg sub firma „*Hățegana, institut de credit și economii, societate pe acții în Hățeg*“. Capitalul de fondare e 100.000 coroane împărțit în 1000 acții de căte 100 coroane. Timpul pentru subscrierea acțiilor e fixat până incluziv 30 Iunie 1899 st. n. La subscriere sunt a se depune 10% din valoarea nominală și 4 coroane spese de fondare de fiecare acție subscrise.

Ocoală de subscriere se află depusă și la redacția noastră.

Asociația „*Hățegana*“ de acum după înființarea novei soc. pe acții se va disolva.

Filoxera se lășește tot mai mult prin podgoriile din părțile ungurene. Astfel mai nou s'a constatat că sunt atacate de filixeră viile comunelor Gyála și Török-Kanizsa din comitatul *Torontal*, apoi Üzbéghy, Sarló Kajsza, Assakürt, Szill, Csabb, Ujlacska, Kis-Hind, Nagy-Hind, Csatád, Bábinal, Káláz, Kis-Céteny, Dicske, Nemes-Pann și Vajk din comitatul *Nyitra*, Doroszló din comitatul *Vas*, Sântandres din comitatul *Moson* și Veprovác din comitatul *Bács-Bodrog*. Pentru hotarele acestor comune ministrul de agricultură a dispus ca-

SCOALA ROMÂNĂ.

Biblioteca învățătorului.

Se duce minune, căte se mai aşteaptă azi dela învățătorul român: să fie model de virtute, pomolog consumat, doctor de oameni și de vite, dacă e căsătorit, model de pater familias, în timpurile mai noi burduf de carte, la noi în România apostol antialcoholic și alecătitor și supraveghetor de cantine școlare. În cele următoare îmi permit, eu voea on. Redacțiuni să cuvânteze, în mod rapsodic, ceva despre biblioteca învățătorului.

Trebue să admitem că deplin îndreptățite toate cerințele enumerate mai sus, îndeosebi că învățătorul să strălucească cu o cultură religioasă-morală. Nu mai puțin îndreptățită e însă cererea, că învățătorul să fie și învățat, în mod relativ, căci chiar și numele lui nu indică numai pe cel-ce instruează pe alții, ci și pe cel-ce în continuu trebuie să se instrueze și pe sine însuși. Spre scopul acesta îi trebuie cărți. Știm, că atât în școala primară, cât și în gimnasiu, ni-se dă numai o cantitate minimă de cunoștințe generale, pe cari mai repetându-le încă odată în școala normală (seminar) le învățăm și cum trebuie propuse. Si numai din motivul acesta învățătorul e dator să-și completeze de urgență cunoștințele căștigăte pe băncile școalei. Si apoi dacă n'ar uita multe, prea multe, și din cele învățate în școala! Căti din noi mai știu după 3—4 ani să scoată o rădăcină cubică, să facă o temă de elevație de gradul întâi cu o singură necunoscută, să analizeze corect în proporție, fie și numai din Cornelius Nepos? Am adus exemplele acestea nu că doară învățătorul are să se ocupe și cu matematica algebraică, ori cu studiul limbilor moarte, dacă nu mai are plăcere spre ele, ci numai ca să se vadă cum uităm de mult. S'apoi e curat rușine pentru un învățător cu serviciu de 2—3 ani, ca ori-ce flăcău, aproape băiat încă, esit acum de pe băncile școalei să-l întreacă în știință.

Prin experiență s'a mai făcut o constatare de mare importanță didactică: cu căt știm mai mult — nu multe! — din singuricele obiecte de învățămînt, cu atât putem alege și grupa mai bine materialul de predat. Vorba română „*docendo discimus*“ nu înseamnă, că instruind ne silim a scoate la iveală din cutiuțele sufletului nostru științele înmaginate acolo, ci că trebuie să învățăm noi însine, ca să putem instrui pe alții.

Considerată din punctul de vedere al dieteticiei spirituale, biblioteca încă îi este de neapărată trebuință învățătorului cărturar. După munca din școală, după sfătuirile avute cu țărani, după multele miserii, pe cari trebuie să le îndure zilnic, se poate o recreație mai nobilă în liniștea serei, ca o carte bună?

Ce să cetim? Fiecare învățător trebuie să aibă cel puțin o revistă de specialitatea lui. A mai face vorbă despre necesitatea acestei reviste pe masa învățătorului, ar însemna a repeta cuvinte de zeci de ori repetitive până acum începînd dela „*Amicul școalei*“ al lui Vis. Roman până la „*Foaia pedagogică*“ din Sibiu. Că și azi, la coada veacului al 19-lea, se mai plâng revistele noastre școlare de dincolo de Carpați, că duc lipsă de abonenți, numai spre cinstea noastră nu e.

Îi mai trebuie învățătorului și o gazetă, care cel puțin în resumăt să-i aducă la cunoștință întîmplările mai importante din viața națiunei române și din străinătate. Cel mai bun serviciu în privința aceasta ni-l face „*Foaia Poporului*“, care pe lângă că nu apelează de spăriat la punga noastră, dar

ne mai dă lămuriri și pe terenul economic și pe cel școlastic. Că învățătorii mai bine situati materialicește — și nu sunt chiar așa de puțini nici de acestia — pot să-și țină și o foaie cotidiană și una literară, nu mai începe vorbă.

În privința procurării cărților va trebui să fie cu considerare la obiectele de învățămînt. Pentru studiul religiunii își va cumpăra biblia, cel puțin testamentul nou, accesibil ori cărei pungi, căci poate fi cumpărat cu cățiva cruceri, apoi istoria bisericească, fie a lui Pușcariu, fie a lui Gramă, în sfîrșit ediția a doua din „*Metodica studiului religiunii*“ de dl Sim. Popescu. Pentru limba română va avea unul din îndrepătarele teoretice și practice, apărute în România, și un număr cât de mare din autorii vechi și moderni români. Să nu se spună, că sunt scumpi! Pentru ce se vinde „*Biblioteca noastră*“ din Caransebeș, „*Biblioteca pentru toți*“ din București, „*Biblioteca Saraga*“ din Iași, „*Edițunea școlară a autorilor români*“ etc. etc., cu un preț așa de ieftin? Ca să o cumpere cât mai mulți, și între ăștia trebuie să fie, cred în primul rînd învățătorul cărturar.

Istoria noastră este un sublim cântec al suferințelor și faptelelor mărețe ale unui popor, de o sută de ori mai sublim pentru mine Românuș, ca Iliada lui Homer ori Toldy lui Arany János. Căti din noi au istoria Românilor de dl Xenopol, op accesibil tuturor, căci să vinde cu numai un leu volumul? Si chiar la istorie avem lipsă de un op căt mai vast, căci numai amănuntele însuflățesc, și nu o frasă seacă, care trece rece peste mișcările unui veac întreg. Căti din noi au cel puțin volumul al II-lea din „*Istoria Transilvaniei*“ de Barițiu, unde se cântă cea mai frumoasă revoluție a poporului țaran român contra asupitorilor lui?

Pentru studiile matematice avem îndreptare de I. Popescu și Borgovan, pentru istoria naturală și economie încă sunt opuri atât în Blaj, căt și în Sibiu. Pentru geografie apare în București un op vast, tradus din franceză, care se va vinde cu un preț mic. Pentru geografia Transilvaniei avem frumoasele două volume din „*Teara noastră*“ de dl Silvestru Moldovan. Cine s'a delectat până acum la cetirea frumoaselor descrierii ale frumoaselor poziții, porturi, obiceiuri, legende, adunate acum de prima-dată într-o singură carte?

Căutând vom afla în felul acesta pentru fiecare studiu, nu unul, dar' mai multe opuri, toate menite în primul rînd pentru biblioteca învățătorului. Se înțelege, că cel puțin căte un op de pedagogie, psichologie, didactică și metodică nu poate lipsi nici unui învățător și în privința acestora va trebui să jertfească în decursul carierei lui în mai multe rînduri sume mai mici, ca să fie purură în curent cu rezultatele cele mai noi. Un mare favor vor avea cunoșterii limbei germane, cărora li-se deschide un vast camp de literatură dăscălească cu prețuri ridicol de mici. Așa d. e. „*Ameisenbüchlein*“ (Cărticica furnicilor, tradusă și românește) de Salzman costă 12 cr., „*Umriss pädagog.*“ Vorlesungen de Herbart 24 cr., „*Wie Gertrud ihre Kinder lehrt*“ de Pestalozzi 24 cr., etc. etc., toate din vestita bibliotecă universală a lui Reclam.

Biblioteca va începe să-și formeze învățătorul încă din primul an al carierei sale. Însurat și cu familie cu greu jertfește sume mai mărișoare, parte silit de imprejurări, fiindcă căsătoria îi imparte sufletul în două, silindu-l să-și pună puterile și în serviciul familiei.

Căsătorit ori necăsătorit, învățătorul nu trebuie să uite nici când, că are misiunea cea mai ideală de pe pămînt și astfel fiind nu-i este permis să-i fie străină nici una din mișcările produse de faptele și opurile inteligenței omenești.

Dobrogea, 3/15 Maiu 1899.

Vicitor Lazar, învățător.

SCRISORI.

Din jurul Turzei.

Examene la sate. — Ajutor dela stat. — Scoale pericolite. — Nepăsare condamnabilă.

În comunele Măhaci, Dumbrău, Ciugudul-de-jos și de sus — apartințoare protopiatului gr.-cat. al Arieșului s-au tinut examenele școlare — când s-au putut. Adeca lucrul stă așa: senatele școlare au lăsat în grija protopopului fixarea zilelor în care să se tiină examenele, iar' protopopul, dl Simion Pop la rîndul seu încă a lăsat în voia imprejurărilor designarea zilelor de examen. În chipul acesta apoi nici cei mai interesanți — învățătorii din aceste comune n'au știut când va să fie ciasul dării de seamă.

Comoditatea aceasta, ca să nu-i zicem ne-păsare condamnabilă a fost în primul rînd cauză că examenele în numitele comune n'au avut ascultători — decât câte 1—2, și aceia veniți doar' pentru distrație.

Joi, în 25 Maiu după ameazi și Vineri dimineață s'a tinut examenul la școalele române gr.-cat. din Ciugudiul-de-jos și de sus. Învățătorul Toma Suciu — deși a avut să instruiască în ambe comunele — a satisfăcut datorinței sale.

Vineri după ameazi s'a tinut examenul în școală din Dumbrău. Învățătorul Stefan Giurgiu și acum ca întotdeauna a dovedit că își înțelege pe deplin chemarea de *dascăl român*.

Mititeii școlari cu blănări și tact instruiți și cu atâtă dragoste conduși de dl Giurgiu răspundeau iste și la întrebări. Să căt de bine le sedea când pare că îndărjiți de adêvărul spuselor răspundeau falosi că, «noi Români ne tragem dela mama Româna», sau căntau că «Mult e dulce și frumoasă — limba ce-o vorbim...»

Rezultatul examenului în general a fost foarte bun — laudă dlui Giurgiu.

Alătura cu dl Giurgiu cu placere il punem pe dl Atanasiu Gărdus, învățător în Măhaci, care la examenul tinut Sâmbătă în Măhaci ne-a dovedit, că pe lângă bun pedagog și dascăl român la înălțimea chemării. Din toate răspunsurile iste și clare ale copiilor respiră încântător educația în spirit național. Rezultatul examenului în general a fost foarte bun.

Școalele române din comunele Ciugudiul-de-jos și de sus au ajuns pe calea școalelor perduite. Statul le va da din anul viitor căte 150 fl. ajutor. Mai dureros e faptul, că cei chemați să îngrijească de școalele române au primit mila cu bucurie, căci, precum zicea ei, «statul dă ajutorul fără nici o condiție; cere numai că învățătorul ales să fie aprobat de organele sale». Naiv! oameni! Adeca aprobarea din partea statului, în ochii lor nu înseamnă nici o condiție păgubitoare pentru prestiul școalelor confesionale, pentru romanitatea școalelor?

Grea de tot, dacă nu imposibilă n-îs face lupta ce o urtăm, dacă conducătorii alegi sunt atât de naivi și optimiști — chiar și când e vorba de școala română.

În comună Inoc, lângă Vinjuș-de-sus am pierdut școala română. Statul a pus mâna pe ea și nime nu s'a aflat să facă barem vre-o încercare ca să o salveze. În anul acesta a fost ultimul examen, dat de un învățător confesional. În anul viitor va fi deja învățător de stat în comună curat românească.

Săraci Inocani! Preot n'au, școala acun- li-se ia și nime, nime nu se găsește să-i învețe ca barem să-și plângă avutul național ce li-se răpește atât de fără milă.

Cine poartă vină? De sigur se va spune, că poporul e înăloșit, poporul e stricat. Dar' oare condus a fost acest popor după cum datează au aleșii lui conducători? Oare a spus încrezătorii popor ce perd și cum ar trebui să lucre, ea să nu-și peardă școala și cu ea creșterea națională pentru viitor? — Nime n'a apărut școala, și asta e o nepăsare condamnabilă din partea celor chemați.

V. C. O.

Din Sălagiu.

Jibou, 4 Iunie 1899.

Învățători harnici. — Dascăl nemernic. — Examene slabe. — Școlari români, care nu zic „Tatăl nostru” nici cu popa.

Cu incepul anului școlar 1896/7 intregindu-se cu ajutor dela stat salarul învățătorilor dela mai multe școale confesionale românești la minimalul de 300 fl., s'au pus învățători cuafici și prin micițele noastre sate de pe Valea Agrijului sălăgian. Cu deosebire învă-

tătorii din Borza și Lupoia au făcut progres uimitor, în anul școlar următor însă fiind unul dintr-înșii ales în Alba-Iulia, ear' celalalt în Veștem, numai Borza a fost norocoasă a-și puté alege în regulă urmaș vrednic. Comuna Lupoia însă a fost lipsită de putință de a-și alege în regulă învățătorul, anumit, dl protopop nedefigend termin de alegere și neavând nici barem cu o zi mai nainte absolut pe nime din comună despre ziua alegerei, nici barem pe administratorul parochiei, a trimis în comună pe notarul tractual, ca în pripă să efectuească simulacru de alegere prin 2—3 tărani neprincipuți recuirați în grabă; urmarea a fost, că dintre 3 concurenți au contrabandat pe Balázs Péter, odinioară Petru Bădescu.

Urmarea a fost, că abia la câteva luni băieții și pe unii parochieni și saltau cu: »Diesertessék az Ur Jézus Krisztus! La finea anului școlar 1897/8 făcură examen slab așa, că băieții abia știură atâtă, că n'au uitat dela învățătorul de mai nainte. Mă provoc la mărturia lui notar tractual Ilie Serban, care a presidat examenele în acei doi ani.

Estimp apoi în prezența dlui protopop a făcut și mai slab examen. Băieții afară de cetit și scris n'au știut mai nimic.

Pe săteni toate aceste i-a măhnit adânc, nu ayuse însă nime idee, ca băieții de aceea nu știu răspunde nimic, pentru că dascălul în tot decursul anului i-a căsnit numai cu *ungureasca*.

După examen în 3 Iunie, inspectorul regesc vizitând școală confesională gr.-cat. din Lupoia, băieții spre surprinderea tuturor salutară cu »Dicsertessék az Ur Jézus Krisztus! După ce apoi au cetit ungurești, dascălul se căsnește și pune întrebări ungurești din comput, și mirare, bieții băieți cu chiu cu vai au rezolvat binișor căteva probleme, pe când la examen n'au știut socolii mai nimic românește. O fetiță a răspuns și la o întrebare ungurească de comput mental a inspectorului, ceea-ce l-a îndestulit foarte și l-a determinat să pună întrebări ungurești și din geografie, băieții însă nu i-au mai știut răspunde, nici ungurește, nici românește. Inspectorul a întrebărat cam următoarele: »Hogy hivnak? hánny éves vagy? hogy hivják apádat? etc., la unele a căptătat răspunsuri corecte — probabil mult bovisate, cum însă băieții nu știau bine despre ce e vorba, căte-odată potriveau răspunsurile foarte radical. La întrebarea: »hánny éves vagy?« o elevă i-a răspuns: »nekem van két nevem, vezeték és keresztnévem« etc.

Să mai recitat o poesioară ungurească, i-a provocat să cante ungurește, dar' fiindcă băieții n'au știut, la mandatul inspectorului au cântat o poesioară școlară românească cu extrema sfială, condusă de învățător.

E de însemnat, că la această ocazie învățătorul n'a dat în mâna băieților nici o carte românească, numai manuale ungurești.

Inspectorul regesc încântat de acest palid picur al maghiarisărei și-a exprimat deplina sa îndestulire și a dispus, că băieții să zică rugăciunile îndatinate și să meargă acasă, la ce preotul făcând cruce și zicând cu voce înaltă: »În numele Tatălui și a Fiiului și a Sp. S. voia să reciteze cu băieții »Tatăl nostru«, spre extrema mirare a preotului însă — băieții în loc să reciteze cu preotul, după un moment de zăpăceală au rostit cu glas înalt și resolut unisono următoare: »Az Atyanak és Fiunak és Szentléleknek Istennek nevében, Amen« și apoi au recitat ungurește un fel de rugăciune interconfesională, pe care eventual fără nici un scrupul o ar fi putut recita ori-care musulman dreptcredinios, întocmai ca un Ovreu, ori un reformat din Kecskemét.

După o pauză oare-care apoi și după o scurtă conversație între preot și inspector, observând cu totii extrema indignare și zăpăceală a preotului, ca din milă să a rostit și o sfioasă »Născătoare de Dumnezeu« românește, ignorând »Tatăl Nostru«.

Rău a greșit dl protopop Ioan Hățegan și notarul seu tractual când au contrabandat în comuna Lupoia pe acel dascăl rătăcit, și lor de mult binecunoscut, dar' și mai tare au greșit cei din comună, căci n'au remonstrat contra »alegerei« din considerație către persoana protopopului, care n'a meritat acea considerare.

Visitând cu acel prilej inspectorul reg. mai multe școale române, într-o comună a întrebat, că dispus-a consistorul din Blaj să se învețe în școale imnul lui Kölcsy, *Isten áldd meg a magyart!* la ce căptănd răspuns negativ, a zis că se miră foarte, cu atât mai vîrlos că episcopul din Gherla *de mult a dispus propunerea aceluui imn în școalele românești din diecesa sa!*

Aceste sunt fapte petrecute, la cari comentarul se impune de sine, și cred, că cei chemați a veghia asupra caracterului românesc și confesional al școalelor noastre nu-și vor neglija datorința.

Coresp.

Pentru o școală românească.

Primim un apel mai lung, din M. Gheja din care dăm următoarele:

Prea stimat public!

Dacă există instituțione vrednică de sprinținul tuturor Românilor, atunci școală din M. Gheja o merită aceasta. Un popor de 1000 de suflete cu lacrămi în ochi să adreseză către frații sei de un sânge spre a le sări în ajutor — acum în ora a 12-a. Adu-să această comună jertfă pentru biserică și școală sa totdeauna; — acum însă, prin 3 ani neroditori urmati unul după altul se vede strimtorată și avisată la concursul fraților de pretutindenea. Excelența Sa Metropolitul din Blaj și Prea Veneratul consistor a pus în prospect un ajutor de 71 fl. v. a. pe tot anul din fondul școlastic archidecesan pentru susținerea unui al doilea învățător-cantor, în comună noastră. Salarul deci e asigurat, dar' resteză a II-a sală de propunere, care din pro-priile noastre puteri edifica nu o putem. Subserisul pune la dispoziția onorului public românește următoarele cărți a căror venit jumătate e al școalei noastre:

1. *Nopți de iarnă*, novele pentru popor, de G. Simu, prețul 60 cr. + 5 cr. porto.

2. *Cartea ilustrată*, pentru copii și copile, de G. Simu, prețul 25 cr. + 5 cr. porto.

3. *Părintele Niculae*, schiță din viața preoților, de G. Simu, prețul 30 cr. + 3 cr. porto.

4. *Codrean*, craiul codrului, baladă de G. Simu, prețul 10 cr. + 2 cr. porto.

5. *Felicitări* de Anul-Nou, ziua onomastică etc., de G. Simu, prețul 20 cr. + 3 cr. porto.

6. *Predice* la toate sărbătorile de peste an, de I. Papu, prețul 1 fl. 50 cr. + 10 cr. porto.

7. *Predice funebrale și ierăciuni*, de I. Papu, prețul 1 fl. 50 cr. + 10 cr. porto.

8. *Catechese* pentru pruncii școlari, de Tit Bud, prețul 40 cr. + 5 cr. porto.

9. *Manual catechetic*, de B. Rațiu, prețul 40 cr. + 5 cr. porto.

10. *Bocete*, adecație cantece funebre la morți, de I. P. Reteganul, prețul 40 cr. + 5 cr. porto.

Subserisul senat școlastic parochial se roagă ca atât coalele de abonament, că și banii adunați, fie ca preț al cărților, fie ca oferte benevolă să se adrezeze până la 1 Septembrie 1899 subserisului președinte al senatului școlastic din M. Gheja: (Maros-Geze, postă: Maros-Ludas).

George Simu m. p.
preș. senatului școlastic

Răvașul școalei.

Răsplata muncii. În *Monitorul oficial* din Vineria trecută au apărut decretele regale prin care se conferă medalia *Răsplata muncii pentru învățământul primar*, clasa I:

dlui *Titu Maiorescu*, profesor universitar, fost ministru al instrucțiunii publice.

dlui *Virgil C. Arion*, profesor la seminarul central din București, fost secretar general al ministerului instrucțiunii publice;

dlui *V. A. Urechia*, profesor universitar, fost ministru al instrucțiunii publice; și

dlui *Stefan Mihăilescu*, fost inspector general al învățământului primar și normal-primar.

Învățătorul Ioan Oegar, dela școala română gr.-cat. din Cehul-Simleului, e grozav laudat în foaia »Silagy-Somlyó« pentru rezultatul dobândit în propunerea limbii maghiare. Spune foaia numită, că între cei 50—60 elevi ai școalei nici unul nu e, care să nu cetească și vorbească fluent ungurește etc., iar meritul acestui strălucit rezultat e al învățătorului cu sentimente patriotice Oegăr János. Dar' din celelalte obiecte de învățământ încă poate arăta rezultat așa frumos dă învățător?

Concursul învățătoresc. Cu terminul de 1 Iulie st. n. sunt escrise concurse pentru următoarele posturi învățătoresc din archidiaconata gr.-cat. de Alba-Iulia: *Seliște* (protop. Turda); *Chendrea, Tihău, Galgău, Fizeșu* (toate în protopopiatul Dergei); *Veseuș* în protop. Bia și *Săcel* în protopopiatul Indolului.

CRONICĂ.

Societatea pentru fond de teatru și va ține adunarea generală în *Seliște* la 18, 19 și 20 Iulie st. v. Comitetul aranjator al festivităților s'a constituit astfel: Dumitru Banciu, președinte, Dumitru Mosora, secretar, Iordachie P. Roșca, Dumitru Lăpădat, Ioan Chirca, Il. Comișa, Ioan Banciu, D. Vulcu, Const. Herța, Ioan Steflea, Nic. Hențiu, Oprea Borcea, Ioan Tintea, Ioan Popa, Nic. Roman, Iuliu Crișan, Constantin Cristiu și Nicolau Munteanu, membri în comitet.

Sfîntirea bisericei gr.-cat. nou edificate în *Teocul-de-sus* (diecesa Gherlei) se va săvîrși în 25 Iunie st. n. a. c. După săvîrșirea actului solemn va urma prânz comun, apoi petrecere cu joc în favorul nou edificatei biserici. Pentru cei ce vor lua parte la prânz (afară de persoanele oficioase), prețul intrării e de persoană: 60 cr., la petrecerea cu joc prețul intrării e de persoană: 80 cr., în familie: 60 cr. Pentru călătorii cu calea ferată este stațione de suire și de coborîre în Dej și Nagy-Iklod.

Un nou agent și spion. Un ziarist jidano-român, cu numele *Bucovineanu*, e încredințat de guvernul din Pesta cu toate afacerile fainoasei secții a lui Jeszenszky.

El va avea să călăorească printre noi și prin România, să facă cunoștință cu oamenii de influență, și să-i descoace, cu numele seu românesc.

Așa se vede că și în viitor tot România vor fi aceia, cari mai mult se vor înredni în înalta atenție a poliției secrete. — Cei ce vor veni în atinere cu acest pericul, să stie cu cine au de a face.

„Rușine să le fie“. În luna trecută am primit o scrisoare din *Bucerdea-vinoasă*, în care ni-se arătau neînțelegeri triste între Români gr.-orientali și gr.-cătolicii de acolo. Noi scrisoarea n'am

publicat-o, dar' în postă redacției din nr. 20 am osândit pe cei cari au provocat certele și le-am zis: *rușine să le fie*. Susținând, că rușine să le fie și să fie de batjocura lumii aceia, cari provoacă certe și neînțelegeri între frați, fie gr.-cătolicii, fie gr.-orientali, dăm scrisoarea ce o primim în afacerea aceasta din Bucerdeava-vinoasă.

Eată ce ni-se scrie:

Noi gr.-orientalii ne-am înțeles cu confrății nostri gr.-cătolicii, ca tinerii nostri la olaltă (gr.-or. și gr.-cat.), să de mai multe producții în școala noastră, cu scop să înființăm o bibliotecă școlară, procurând cărți pentru școlarii săraci și pentru popor. S'au și dat două producții, s'au cumpărat cărți și s'au împărtit între școlarii săraci gr.-or. și gr.-cat. fără deosebire.

Dar' când a fost să se dea a treia producție, — confratele părinte gr.-cat. Aureliu Giurca nu s'a învoit a se mai face producții pentru scopul amintit mai sus; și după cum am înțeles, a oprit atât pe tinerii producenți, cât și pe credincioșii sei gr.-cat. a lăsat la a 3-a producție cu gr.-or.

Deci dară »Comitetul gr.-oriental« nu poartă nici o vină, căci a fost și este statoric pe înțelesul avut, cu scopul propus și astfel nu e vrednic (? Red. »F. Pop.) de timbrarea: »fie-le rușine!«

Dar' după a mea părere nici chiar părintele A. Giurca, care a comis acea sminteală grăbită, pe care după aceea și-a recunoscut-o, nu trebuia să se timbreze (? Red. »F. Pop.) în public cu astfel de cuvinte.

Cum am trăit până acum cu iubire împrumutată, în bună înțelegere și armonie frătească, vă încredințez că și pe viitor ear' așa vom trăi unii cu alții, dacă vor vrea și unii și alții să-mi considere și sfaturile mele: că adeca să ne avem bine, barem noi între noi, frații de un sânge, să nu facem bucurie străinilor, cu certe și împărecheri uricioase, ci să trăim în bună înțelegere și armonie adevărată.

Teodor Pop,
paroch gr.-or.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ va aranja Duminecă, la 6/18 Iunie 1899 (ziua sfintelor Rosalii), în sala cea mare dela »Gesellschaftshaus« concert împreunat cu teatru și joc, sub conducerea dlui Candid Popa, învățător la școala de aplicatie a seminarului »Andreian«. O parte a eventualului venit curat este destinată fondului expoziției industriale, ce se va aranja în toamna anului curent. Începutul la orele 7¹/₂ seara. Prețul de intrare: de familie (3 persoane) 1 fl. 80 cr., pentru domni 1 fl. (membrii Reuniunii 80 cr.), pentru dame 60 cr. Suprasolviri benevolă, să primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Bilete de intrare — seara la cassă.

Programa: I. Concert. »În natură«, cor bărbătesc de I. Costescu. a) »Primăvara«, cor de dame de G. Mugur; b) »Hora ostașilor«, cor de dame de T. Georgescu. »Așa mi-e scris«, de I. Paschill; solo tenor, executat de dl Nic. Ișan. »Musicanții dela Praga«, cor bărb. de Th. Krause. »Măs mărita«, cor mixt de T. Popovici. »Sună buciumul«, cor bărb. de I. Simionescu.

II. Teatru: »Idil la teară«, comedie într-un act de Juin și Flerx, localizată de Maria Baiulescu. Persoanele: Zamfir Berbec, mare proprietar, dl George Poponea; Smaranda, soția lui, d-na Elisabeta Ciontea; Vasiliache Cotei, neguțător, dl Nicolau Ișan; Tinca, soția lui, d-na Elena Roșca; Dăncescu, vîrul dlui Berbec, dl Ioan Imberus; Mărioara, orfană, sub tutela domnului Dăncescu, d-șoara Paraschiva Rempold; Costica Roșian, dl Nicolau Stroila; Petrea, servitor, dl Ioan Părău. Un împărtitor de scriitori. Scena se petrece la moșia dlui Berbec, aproape de capitală. După producție vor urma jocurile naționale »Călăuzerul« și »Bătăta«.

Maialul Reuniunii pompierilor din com. Bungard s'a amînat pe 18 Iunie (ziua de Rosalii) a. c. st. n. Se va ține în pădurea comună, la casă de timp ploios în frumoasa grădină a preotului lutheran.

Plecarea din comună va fi la 1 oră p. m. în corpore.

Prețul de intrare: de persoană 10 cr., de familie 20 cr., cu scopul de a forma un fond — fondul pompierilor din Bungard.

Maial în Alba-Iulia. Luni, în 19 I. c., a doua zi de Rosalii se va ține maialul elevilor dela ambele școale române din Alba-Iulia, în »Grădina Păpilor«. Prețul de intrare: de persoană 40 cr., de familie 3 persoane 1 fl. Venitul curat este destinat ca premii elevilor la examen.

Manevre la Turda. Batalioanele brigadelor de honvezi nr. 75, conform hotărîrilor de până acum, vor fi concentrate pe 4 Iulie în Turda la manevre. Vor merge la Turda: din Cluj batalionul 1 și 3, din Aiud batalionul 2 și din Dej batalionul 4 al regimentului 21; din Tîrgul-Mureșului batalionul 1 și 3, iar din Bistrița batalionul 2 al reg. 22. Manevrele vor dura din 4 până în 20 Iulie sub conducerea comandantului de brigadă Pap Béla.

Foc. Marti, în 6 Iunie c. la ameazi a isbuchnit foc în șura economului din Vestem Simion Muntean, mistuind în 1/2 de oră 6 suri de lemn acoperite cu paie. Patru au fost asigurate. Printre surile aprinse au rămas nevătămate de foc două suri de peatră, acoperite cu tigle. Pompierii de aici și din Mohu au stîns focul până la 3 ore d. a. Causa focului se susține a fi provenit din jucarea copiilor cu chibrite.

Pentru biserică. Din Archita ni-se scrie: În comuna noastră s'a făcut în biserică română gr.-or. un fruntar de dl Nicolae Fleșer din comuna Saschiz. Fruntarul s'a plătit de cătră femei așa, că femeile din comună și-au făcut o societate (insoțire) și în tot anul din când în când, au depus fiecare câte 10 cruceri, până când au adunat o sumă de 400 florini, și astfel s'a plătit fruntarul, un fruntar frumos. Tot dl Fleșer a făcut înaintea fruntarului două sfeșnice fiecare pentru trei luminări. Prețul lor este 20 florini. Dl Fleșer le-a dat în cinsti bisericiei. Fie sănătos ca să mai poată cinsti la biserici.

— Primarul (judele) comunei noastre Ilava, Petru Mura cu ocasiunea sărbătoarei Înălțarea Domnului, a adunat dela credincioșii modesta sumă de 15 fl., cu scopul de a repara zidul împrejurul bisericei. Deoarece, ca această faptă bună să afle răsunet și în inimile altor colegi de-a sei.

Abonent nr. 1128.

Curatoratul bisericesc gr.-catolic din Pintic — tractul Fărăgăului — și pe această cale se simte îndemnat să aduce mulțumita sa ferebinte, în numele poporului român gr.-cat. bravului tîran român Logigan Andreiu, pentru multele sale merite pe terenul bisericesc și școlastic și care prin pietatea și dărinția sa și acum a împădrobit sf. noastră biserică cumpărând un frumos lustru de bronz cu 6 lumini în preț de 38 fl. Pentru această faptă creștinească și generoasă D-zeu să-l dăruiască cu deplină sănătate și putere și să-i răsplătească din tesaurii sei înzecit!

Curatoratul bisericesc.

— Cu prilejul sărbătorilor Sf. Paști s'a făcut bisericei noastre următoarele daruri: Ioan Raita primar și cu soția sa Maria au dăruit 2 strane în valoare de 50 fl. v. a.; Ioan Raita, și soția sa Irina un rînd de vestimente preoțești în

preț de 45 fl. v. a.; văduva *Sava Mărginean* un rînd de vestimente în preț de 35 fl. v. a.; *Ioan Murășan* și Maria o cădelenită în preț de 10 fl. v. a. Primească deci onorății dăruiitori și pe această cale expresiunea mulțumitei noastre cele mai sincere.

Din ședința extraordinară a comitetului parochial gr.-or. din Galați, ținută la 18/30 Maiu 1899.

Ioan Raita m. p., **Ioan Cotuțu** m. p., președinte.

Economul *Mihail Hașegan* cu soția și soacra, respective mama, din Vestem, a dăruit pe seama bisericei 50 fl., ca să fie pomeniți la sf. liturghie până vor fi în viață.

Dare de seamă. Subscrisul în numele școlarilor dela școala română din Lipova, am onoare pe cale publică a înainta darea de seamă despre venitul intrat la reprezentanța teatrală predată eu școlarii, anume: Întrate 105 fl. 5 er, eșite 56 fl. 30 cr., venitul curat 48 fl. 75 cr. Din acest venit 40 fl. v. a. s'au depus societăței pentru ajutorarea școlarilor săraci «Maica bună» la institutul de credit și economii «Lipovana» nrul 528 în 5 Maiu 1899, ear' 8 fl. 75 cr. s'au împărțit școlarilor cari au predat reprezentanța.

Suprasolviri au intrat dela domnii: Voicu Hamsea, protopop, C. Daioveci, I. Sârb sen., căte 1 fl.; Emil Doje 1 fl. 10 cr.; P. Giucăchi 1 fl.; Iuliu Popi, Nica Mircu, căte 75 cr.; Demetrie Sabo 60 cr.; Ioan Cimponer, N. Bradean, I. Sârb, Dr. A. Halic, părintele Tomescu, Sîstaroveți, I. Cacișca, Dr. Marienescu, I. Nedelcu, I. Clîpici, R. Dămăcuș, G. Petrișor, A. Raia, C. Isfan, Stefan Hodăgiu, I. Mona, V. Spora, căte 50; Tr. Matei, Vasile Ghilescu, I. Toma, căte 25 cr.

Primească toti, cari ne-au onorat, sincerele mulțumiri.

În numele școlarilor:

I. Putici, învățător.

In comuna Cugir fiind lipsă de un măiestru rotar, ar fi de dorit să se stabilească acolo un Român, căci comuna e românească, e mare, și astfel traiul ii va fi asigurat.

In interesul fetelor săcuențe secretarul camerei comerciale din *Tîrgul Mureșului* a publicat o broșură în care face apel la diferitele reuniuni ale fețelor maghiare, ca să organizeze un *birou intermedier* cu ajutorul căruia fețele săcuențe să găsească aplicare de serviciu aici în patrie și să nu fie constrinse a trece în România, unde — se românisează.

Orcan în Spania. Se telegrafează din *Madrid*, că Vineri și Sâmbătă a bântuit un grozav orcan împreunat cu grindină, în urma căruia mulți însă au fost răniți de bucățile de ghiată, ear' unul a fost omorât chiar. În comunele San-Pedro și Latarce din provincia *Valladolid* orcanul a dărîmat 150 case, de sub ruinele căror au fost scoase până acum 10 cadavre de om.

Expoziția păcei în Haaga. Pictorul holandez *Ten Kate* a făcut zece tablouri ce simbolizează ideea păcei, și le-a expus în Haaga. Primul tablou e portretul reginei *Wilhelmina*, cu inscripția: *regina păcei*, care ține mult la faptul, că în capitala ţărei sale sunt adunați la sfat reprezentanții națiunilor. Cel mai interesant e tabloul cu inscripția: *Lupta în contra răsboiului*: moartea trece peste câmpul de răsboiu, unde decurge luptă crâncenă, ear' în față stau toti aceia, cari de zece ani deja luptă spre a măsora suferințele răsboiului, și îngrijesc și iau sub scut pe nenorocitii răniți. Între ei se vede și figura lui Iisus, care arată trist spre grupa răniților, că eată! astfel respectă omenirea poruncă lui despre iubirea deaproapelui.

Expoziția e cercetată de public foarte numeros.

† **Eugenia D. Brătianu**, văduva marelui patriot **Dumitru Brătianu**, Joia trecută a încetat din viață la Tușnad.

Pentru un siminic. Elevii clasei a VI-a dela gimnasiul rom. cat. din *Brașov*, zilele trecute au făcut excursiune pe muntele Cristianului. Când să se reîntoarcă acasă însă, băiatul preotului Măierușan din Măgheruș nu era nicăieri, l-au căutat în toate părțile, dar' nu l-au aflat. În credință, că va fi plecat înainte spre casă, elevii sub conducerea profesorului au plecat și ei. Măierușan însă nu era nici acasă. Luni dimineață a plecat o ceată de oameni să-l caute, dar' i-au aflat numai pălăria și plosca. Abia Mercuri a fost aflat în fundul văii, cu capul spart, julit pe trup și istovit de foame și de sete. Dându-i-se de beut, băiatul a prins puteri și a spus, că plecând să culeagă siminic a alunecat și din virful muntelui să a prăbușit în vale. Când și-a venit în ori, era țeapă; auzia clopoțele turmei ce păștea pe munte, auzia chiar și strigătele după el, dar' nu putea nici să răspundă, nici să se miște din loc. Acum se află sub îngrijire medicală.

Nu le trebuie! Conte de *Kreith* Béla săptămânilor trecute făcuse primăriei din Budapesta ofertul, ca orașul să cumperi mobilele rămase după *Kossuth Lajos* și să le păstreze ca reliu pioase; anume o masă, un divan și două foteluri, pentru cari contele cerea 1950 fl. Magistratul orășenesc însă a respins ofertul.

Băiat cu trei picioare. Femeia Ana Tremba din Crigh (comitatul Zips) a dat naștere unui băiat cu trei picioare. După două săptămâni băiatul a murit.

Cersitoarea. Baba de 60 ani *Regina Polack* din Budapesta, luată la răspundere la poliția departamentului al VII-lea pentru cerșitorie, a răspuns, că e constrinsă a cere mila trecătorilor, căci altcum, bătrâna și neputincioasă fiind și neputând lucra să câștige căte ceva, ar perdi de foame. La căutare s'a aflat, că sârmană babă avea la sine, cusut în cuptușeala hainelor un libel despre 1080 fl. depuși la bancă și 75 fl. bani gata. Pentru cerșitorie a rămas închisă biata babă.

Familie spornică. Nevasta lucrătorului morar Stefan Molnár din Budapesta, săptămâna trecută a născut *trei gemeni*. Cu acestia bietul Molnár are acum *zece copii*. Cele dintâi trei fete încă sunt gemene.

Serbătoarea Brașovului. Duminică, în 6/18 Iunie se va face cu mare solemnitate săfintirea nou edificatei biserici gr.-or. române din Brașov-cetate. La actul săfintirei va pontifica însuși Înaltpreasanția Sa de archiepiscop și metropolit *Ioan Mețianu*, care însotit de Preacuvioșia Sa de vicar archimandrit Dr. Ilarion Pușcariu, de directorul seminarial Dr. Remus Roșca și de secretarul consistorial Dr. Elie Cristea, va pleca la Brașov în 5/17 Iunie dimineață.

Limba română admisă! Două doamne se plâng în *Sieb. D. Tageblatt*, că șeful de gară dela *Ocna* n'a voit să le dea bilete pentru Sibiu, din motivul că le-au cerut *nemțește*. Șeful pretindea să le ceară *ungurește* sau — *românește!* Măi, ce cinsti pentru limba noastră!

Un foc urias a nimicit în săptămâna trecută comună *Libetbánya* (comitatul Zólyom). Focul a erupt dela casa căpitanului de poliție Kmety, de unde s'a întins asupra întregiei comune. A ars chiar și biserică, din care numai

sfânta euharistie a putut fi măntuită de foc. Turnul bisericei ardea ca o faclă în vîzduh, iar clopoțele rînd pe rînd se prăbușeau din turn făcând sgo-mot înfirător. Pe când au sosit în ajutor pompierii din imprejurime și pe când a succedut cu mare greu localisarea focului, arseseră deja peste patruzeci case cu toate apartinentele lor, între cari și casa parochială.

Daruri pentru „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“. Ne împlinim plăcuta datorină a exprima sincerele mulțumite ale »Reuniunei sodalilor români din Sibiu«: Stm. d-ne *Margareta Moldovan* pentru 3 exemplare din novela »Tainele vieții«, din cari 1 exemplar îl păstrăm pentru bibliotecă, ear' 2, conform dorinței donatoarei, le vom dăruî pentru cei mai zeloși membri ai Reuniunei noastre din părțile Turzei; dlui *Dr. Iosif Blaga*, prof. în Brașov, pentru opul »Teoria dramei«; dlui *Nicolae Stroilă*, culegător-tipograf, pentru suma de 1 fl. 50 cr., dăruit fondului vîdovelor și orfanilor meseriașilor români din Sibiu, pentru sine, pentru sora sa Paraschiva și fratele seu Petru în amintirea răposatului lor tată *Petru Stroilă*, fost econom în Tălmăcel (starea acestui fond cu această sumă și cu 1 fl. 40 cr., ridicăți din lădița pentru crucerii vîdovelor etc., e de 107 fl. 40 cr.), și în fine onorabilelor direcțiuni ale institutului de credit și economiei »Oraviciana« din Oravița-montană pentru suma de 5 fl., »Mielul« din Poiana de 10 fl., »Fortuna« din Rodna-veche de 3 fl. și »Racoțana« din Șeica-mare de 5 fl. — ajutor la aranjarea unei expoziții industriale.

Fie ca exemplul dat de acesti marinimoși sprințitori ai Reuniunei să fie urmat de cât mai mulți.

Sibiu, 8 Iunie n. 1899.

Comitetul »Reuniunei sodalilor români din Sibiu«.

V. Tordășianu, George Poponea, președinte.

„Reuniunea română de cântări“ din *Șomcutea-mare* aranjează la 25 Iunie 1899 petrecere de vară împreună cu concert. Prețul de intrare 1 coroană pentru persoană. Venitul curat e destinat corului și fondului Reuniunei. Începutul la 2 ore d. a., ear' concertul la 8 ore seara. Programul concertului: 1. »Deșteaptă-te Române«, exec. de corul plugărilor în duet pe violină, apoi cântat în quartet bărb. 2. »Măi muiere«, quartet bărb. de I. Vidu. 3. »Romana«, exec. pe violină de coriști. 4. »Fost-ai lele«, quartet de T. Popoviciu. 5. »Frunzulită...« și »Sârba«, exec. pe violină de coriști. 6. »Foaie verde de trifoiu«, quartet de T. Popoviciu. 7. »Cântecul marinilor«, duet pe violină, apoi cântat în quartet de coriști. 8. »Știi tu«, duet pe violină și »Șomcuteana«. 9. »Cât e țeară românească«, quartet bărb. 10. »Chiorana«, cor bărb. de **. 11. »Marșul lui Mihai Viteazul«, exec. de coriști pe violină. La de coriști »Călușerul«, »Bătuta«, »Hora și Romanul«.

POSTA REDACTIEI

Dobr. Salutare. Primim ceea-ce promisi. Nu vîi acasă pe vară?

I. P. soldat. Poesiile nu lovesc măsura; nu se pot publica. Adună mai bine poesiile poale.

Vechiu abon. în Samșud. Înainte de a publica scrisoarea, voi să știm numele d-tale.

I. Ig. în Igh. Tulumbe de stropit se află la boltă Carol F. Jikeli în Sibiu. Celestele cele publicate în nr. 21 la partea economică și pe pagina din urmă inseratul și vei avea deslușirile de lipsă. — Din poesiile vom publica.

Pentru redacție și editură responsabil: Andrei Balter. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călindarul săptămânei.

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele
	Duminica Rosalilor.	rēs.	ap.
Dum.	6 (†) Pogor. S. Duh	18 Gervasiu	4 4 7 56
Luni	7 (†) Muc. Teodot	19 Iuliana	4 3 7 57
Martî	8 Muc. Teodor Strat.	20 Laura	4 3 7 57
Merc.	9 Chiril Alexandr.	21 Aloisiu	4 3 7 57
Joi	10 S. M. Timoteiu	22 Paulin	4 3 7 57
Vineri	11 S. A. A. Bart. și Varn.	23 Edeltrud	4 3 7 57
Sâmb.	12 C. P. Onufrie c. m.	24 Ioan Botez	4 3 7 57

„Concordia“, societate comercială pe acții, Sibiu

pne în vânzare

[31] 1—12

un vin excelent

garantat curat, cu prețul de 40 er. litrul!!

Se potrivește admirabil cu ape minerale.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care cauță casse, să binevoească a fi cu atenție în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru ca privindu-le numai pe din afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, facute din material slab și ușor.

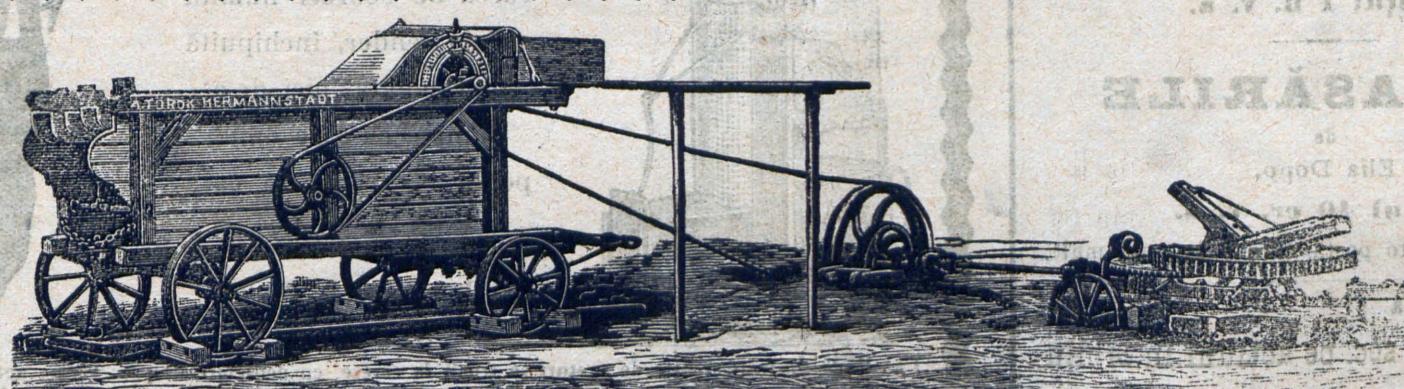
In fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri iștine) casse și tresori — e pantate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserici și comune casse după înțelegere cu plăiere în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăci-mare Nr. 8.

Fondată la 1857.

Fondată la 1857.

Andrei Török,
fabrică de mașini agricole **SIBIU** fabrică de mașini agricole
recomandă pentru saisonul de treerat:

Mașină de îmblătit, construcție de nou îmbunătățită, de mână și pentru cai, învărtitură ușoară și durabilitate mare, stabil și portativ, cu și fără curățituri.

Trier patent pentru curățit și sortat, mers ușor și fără sgomot, curăță complet bucatele; apoi trier sistem Backer și Clayton.

Scripețe de diferite mărimi, stabile și portative în diferite sisteme etc. etc.

Morii portative cu una, două sau mai multe roate pentru apă, vapor sau motor. Construcția cea mai valoroasă și lucrul cel mai solid. Scrisori de recunoștință pentru morile vândute ce se află în lucru îmi stau la dispoziție.

Singura agentură pentru Ardeal a renumitei fabrici de motoare de gaz

Langen & Wolf în Viena.**Locomobilul de benzин „Otto“** este cel mai bun, mai ieftin și mai sigur motor pentru mașine.

Locomobilul de benzин „Otto“ este cel mai bun și mai ieftin motor pentru mori. Costul acțiunei motorului 3—3½ cr. per oră, cu putere de 8 cai. În Ardeal sunt deja multe mori cu motorul de benzин „Otto“.

Prețuri curente gratis și franco. — Întrebările se răspunde prompt și cu placere.

Prețuri moderate.

Condiții avantajoase.

[12] 5—24

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Poesiile

mult iubitului și originalului poet

George Coșbuc,

se află de vânzare la „Tipografia”, pe lângă prețurile originale și anume:

„Balade și Idile” (editura Librăriei Socce & Comp., 1893) fl. 1.50.

„Fire de tort”, versuri (ca continuare la „Balade și Idile”), editura Librăriei C. Sfetea, 1896 fl. 1.25.

La comande, care sunt a se adresa „Tipografiei”, soc. pe acțiuni în Sibiu, este de a se adăuga pe lângă prețul vol. și 5 cr. porto pentru 1 volum.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vânzare:

Cea mai nouă

Carte de bucate

bucătăriei

române, franceze, germane și maghiare cuprindând rețetele cele mai bune pentru a pregăti în modul cel mai potrivit orice fel de bucate, delicate sau beuturi gustoase.

Se vinde cu pret scăzut (dela 2 fl.) acum numai cu 1 fl. v. a. plus 10 cr. porto (20 cr. recomandată.)

Două cărți folositoare

pentru terenul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni, Sibiu, strada Poplăchi 15:

INDREPTAR PRACTIC
în
ECONOMIA RURALĂ

compus de

cii 12 preoți întemeiați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal căte 5 cr. mai mult.

A apărut la

„Tipografia”, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea

Stuparilor săteni

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrații în text.

Editura și proprietatea

Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiu

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adănc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă pe un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru scoalele noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia”,
societate pe acțiuni în Sibiu.

Carol F. Jickeli în Sibiu.

Marca

C F J

Garanță
pentru fiecare
bucată.

Länge
Lungime de: 75 80 85 90 cm.
1 bucătă fl. - .80 - .80 1. - 1. -

Fiecare coasă cumpărată dela mine pe lângă garanță — dacă nu corespunde nu e bună întru toate se primește înapoi, sau se schimbă cu alta, chiar și atunci când coasa a fost deja bătută și intrebuințată.

Când se cumpără 10 coase deodată una se dă de cinste pe deasupra. În un pachet de 5 chlgr se pot așeza după lungime 6-8 coase, pentru care ca porto, timbru de fracht și proviziu de rambursă (cheltuielile la postă) se plătește numai 27 cr. — pentru depărtare de zona primă și 42 cr. pentru căt de mari depărtări — în toate celelalte zone.

În vreme de 10 ani eu mi-am câștigat cu coasele mele tot mai mulți clienți (cumpărători) așa că în toate părțile tot eu trimit (liferez) coase și chiar și anul acesta mulți agricultori și-au cumpărat coase dela mine.

28 5—5

Cute (peatră) pentru coasă:

Cute roșie chimică	fl. - .08	Cute rastră din peatră fină de Bergamos cu marca C F J	fl. - .40
Cute din peatră naturală neagră-vineție	fl. - .12		
Cute din marmură de Bavaria	fl. - .25		

Garanță pentru fiecare bucătă.

Fiecare cute care se va impărea prea moale ori prea tare va fi schimbată cu alta — bună.

Ilu de coase forma figurei 1 2 3

1 bucătă fl. - .52 - .48 - .45

Ciocan pentru bătut coase forma figurei 4, à 250 300 grami figurei 5, à 350 grami

1 bucătă fl. - .45 - .50 - .55

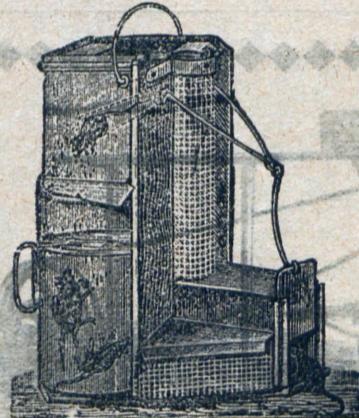
Toporisti (coade) de coase pentru bucate (modelul introdus de Iuliu Teutsch) 1 bucătă fl. - .45

Greble de fer pentru coase de secerat, care se pot înșuruba la toporistile simple ale coaselor 1 bucătă fl. - .60

Proașcă (pușculită) pentru Peronospora.

Toate cu scioabă de plumb dela fl. 10.— în sus.

Curse (lațuri) de tot soiul pentru animale stricăcioase și uricioase.

Recomand cu deosebire cursa de soareci numită a lui Bender, închipuită (desemnată) aici de-a stânga, cu care omul poate să-și curăte casa total de soareci.

1 bucătă 1 fl. 60 cr.

Catalogage ilustrate și liste de prețuri se trimit la cerere, cu deosebire despre: curse, aparate pentru măsurat și nivelat, instrumente (unelte) pentru măsuri și strugari (sculptori), ferăriile trebuințioase la edificii (la uși, ferestre etc.) și altele,

MARGARETA MOLDOVAN.

Din tainele vieții.

29 de novele și schițe.

Prețul 1 fl., plus 5 cr. porto.

Se poate procura dela

„Tipografia”,
soc. pe acțiuni, Sibiu.